

تصویب نامه در خصوص تعیین سند راهبردی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور شماره

۳۸۵۱۸/ت/۲۳۲۶۹۰

وزیران عضو کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط زیست در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۳/۵ بنا به پیشنهاد شماره ۱/۲۵۵۹۹ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۴ وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و به استناد بند «ج» ماده (۴۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت/۳۷۳-ه مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰ تصویب نمودند:

سند راهبردی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور، به شرح پ یوست که به مهر « پیوست تصویب نامه هیئت وزیران » تأیید شده است تعیین می شود.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۷ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

سند راهبردی امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور

۱- مقدمه

در عصر اطلاعات شاهد شکل گیری فضایی هستیم که در آن فعالیتهای گوناگونی از قبیل اطلاع رسانی، داده‌ورزی، ارائه خدمات، مدیریت و کنترل و ارتباطات، از طریق ساز و کارهای الکترونیکی و مجازی انجام می‌پذیرد. این فضا که از آن با نام « فضای تولید و تبادل اطلاعات » یاد می‌شود، در معرض چالشها، آسیبها و تهدیدهای گوناگونی نظیر ارتکاب جرائم سازمان یافته، تخریب بانکهای اطلاعاتی، حملات مختل کننده‌ی خدمات، جاسوسی، خرابکاری، نقض حریم خصوصی و نقض حقوق مالکیت معنوی قرار دارد؛ به طوری که نپرداختن یا رویکرد نادرست به امنیت این فضا، مانعی بزرگ پیشروی گسترش کاربرد فناوری ارتباطات و اطلاعات و ورود به جامعه اطلاعاتی خواهد بود.

با توجه به نوپایی مفهوم امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و امکان پذیر بودن دستیابی به دانش و فناوریهای مرتبط و ضرورت بومی سازی این حوزه با عنایت به میزان تأثیر آن بر امنیت ملی کشور، پرداختن به امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات به عنوان یک ضرورت و اولویت کشور تلقی می‌شود.

به منظور تعیین نقش حاکمیت، جهت‌دهی فعالیتهای اجرایی و هماهنگی، نظارت و هدایت بخشهای درگیر موضوع، ایجاد نظامی منسجم در سطح ملی مورد نیاز است. در شکل گیری این نظام، باید به ویژگیهای خاص امنیت در این فضا و اصول اولیه حاکم بر آن توجه داشت. پاره‌ای از این ویژگیها چنین است:

۱- امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات مفهومی کلان و میان رشته‌ای است که بر مفاهیم و نظریات گوناگونی در حوزه‌های مختلف دانش مبتنی است.

۲- امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات امری نسبی است که به تلقی از مفهوم امنیت، کارایی و هزینه وابسته است.

۳- امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات امری زمینه‌مند است و مجموعه آداب و سنن، اخلاقیات، قوانین و سایر مقولات اجتماعی در آن تأثیر دارد.

۴- دولت در موضوع امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور، متولی اصلی است.

۵ - امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات به مرزهای جغرافیایی محدود نمی شود و از حوزه های داخلی، منطقه‌ای و جهانی تأثیر می‌پذیرد.

۶ - تغییرات سریع فناوریهای زمینه، نوع، ماهیت، درجه اثر و مشکلات امنیتی را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد و لازم است تهدیدها، آسیب پذیری‌ها و راه‌های مواجهه و مقابله با آنها به صورت دائم و پویا مورد بررسی قرار گیرد.

۷- حوزه تأثیر امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات، کلیه فعالیتهای آحاد جامعه در این فضا را شامل می‌شود.

با عنایت به این ویژگیها، لازم است در کنار امن سازی سرمایه‌های درون این فضا، اعم از داده‌ها، اطلاعات و منابع سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و ارتباطی، امنیت حوزه‌های متأثر از فعالیتهای درون این فضا نیز مورد اهتمام کافی قرار گیرد. باید توجه لازم مبذول شود تا این فضا نه تنها وسیله‌ای برای تعارض بلارزش‌ها و هنجارهای جامعه نباشد، بلکه محیطی امن برای حفاظت و صیانت از هویت دینی و ملی کشور و رشد فعالیتهای علمی، اقتصادی و اجتماعی در جامعه اطلاعاتی گردد. علاوه بر این، باید مراقب بود که این فضا بستری برای انجام هماهنگیها و عملیات، جهت تحقق فعالیتهای غیرقانونی قرار نگیرد. بنابراین، منظور از امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات برقراری شرایط و حالتی است که داراییهای این فضا از خطرات مختلف محفوظ بماند و بیم و دغدغه نسبت به تهدید سایر داراییهای مادی و معنوی جامعه از این طریق نیز وجود نداشته باشد. بر این اساس، امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات فراتر از فعالیتهای اجرایی یک یا چند دستگاه است و نیازمند مشارکت همه بخشهای حاکمیتی و اجرایی کشور، بخشهای غیردولتی و همچنین آحاد شهروندان جامعه است.

۲- تعاریف و اختصارات:

الف - زیرساخت اطلاعاتی حیاتی: زیرساختی است که در صورت اختلال یا تخریب، مؤلفه‌های امنیت ملی را تحت تأثیر قرار خواهد داد و امنیت ملی کشور را به خطر می‌اندازد.

ب - فتا: فضای تولید و تبادل اطلاعات.

ج - افتا: امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات.

د - کمیسیون: کمیسیون علمی، تحقیقاتی و فناوری هیئت دولت.

ه - دبیرخانه: دبیرخانه کمیسیون.

۳- چشم انداز

تأمین امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور، عدم بروز اختلال در زیرساختهای حیاتی کشور و اعتماد و آسودگی خاطر آحاد شهروندان جامعه برای انجام تمامی امور قانونی از جمله فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به منظور صیانت از حاکمیت و اقتدار ملی در افق ۱۴۰۴.

۴- اهداف کلان

- ۱-۴- صیانت از هویت دینی، ملی و ارزشهای انسانی جامعه در فتا.
- ۲-۴- حفظ حریم خصوصی و آزادیهای مشروع در فتا.
- ۳-۴- صیانت از منافع، اسرار و اقتدار ملی در فتا.
- ۴-۴- حفظ زیرساختهای حیاتی کشور در مقابل حملات الکترونیکی.
- ۵- حفظ سرمایه‌های مادی و معنوی، اسرار کسب و کار و مالکیت خصوصی در فتا.

۵- خط مشی‌های ملی

- ۱- ۵- اتکا به تواناییهای داخلی و اهتمام به استفاده از بخش غیردولتی.
- ۲- ۵- توازن میان امنیت، هزینه و کارایی.
- ۳- ۵- تمرکز در سیاست‌گذاری و نظام‌مندی در اجرا.
- ۴- ۵- اهتمام به همکاریهای داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی.

۶- راهبردها

- ۱- ۶- امن‌سازی زیرساختهای حیاتی کشور در قبال حملات الکترونیکی.
- ۲- ۶- ایجاد و توسعه نظامهای فنی فرابخشی افتا.
- ۳- ۶- تأمین سلامت و جلوگیری از مخاطرات ناشی از محتوا در فتا.
- ۴- ۶- تقویت صنعت و توسعه خدمات و محصولات افتا.

۶ - ۵ - حمایت از تحقیق، ارتقای سطح آگاهی، دانش و مهارت‌های مرتبط با افتا.

۶ - ۶ - ارتقای سطح همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه افتا.

۷- اقدامات

اقدامات مجموعه‌ای از نظام‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های اجرایی است که به منظور تحقق هر یک از راهبردها مورد نیاز می‌باشد. اقدامات هر راهبرد، مجریان و همکاران آن براساس جداول پیوست که به مهر « پیوست تصویب‌نامه هیئت وزیران » تأیید شده است ارائه می‌شود.

۸ - خطوط راهنمای سند:

خطوط راهنمای سند، مجموعه‌ای از ملاحظات ضروری در تحقق اهداف، راهبردها و اقدامات پیش‌بینی‌شده می‌باشد. این خطوط راهنما شامل موارد ذیل است:

۸- ۱- برای دستیابی به وضع مطلوب در هر حوزه و به تبع آن در کل کشور، پروژه های لازم (اعم از مدیریتی، پژوهشی، تولیدی و نظایر آن) با توجه به موانع و فرصتها تعریف شده و انجام آنها از طریق روشهای علمی در حوزه کنترل پروژه به دقت نظارت شود

۸- ۲- در هماهنگی اجزای مختلف نظام افتا، از ساز و کارهای شناخته شده‌ی هماهنگی استفاده شود؛ به گونه‌ای که به کم‌ترین میزان نظارت مستقیم نیاز باشد.

۸- ۳- ساز و کارهای ارتباطات و باز خورد مناسب برای نگهداری نظام و انطباق آن با تغییرات طراحی شود .
۸- ۴- مراحل انجام کار به دقت مستندشده و متدولوژی آن به نحوی که در سایر بخشها قابل استفاده باشد، تهیه شود.

۸- ۵ - پس از طراحی کل نظام، بخشهای مختلف آن به صورت کاملاً شفاف تعیین و اولویت هر یک برای اجراء مشخص شود.

۸- ۶ - برای استقرار نظام افتا یک برنامه‌ی دقیق و علمی براساس روشهای علمی مدیریت تغییر، تهیه شود.

۸- ۷- در تقسیم امور برای حصول یک نظام افتای مطلوب، نقش بخشهای دولتی و غیردولتی به خوبی تعریف و بر مشارکت بیشتر بخش غیردولتی تلاش شود.

۸ - ۸ - حوزه‌های گوناگون نظام افتا براساس روشهای علمی از یکدیگر تمیز داده شود و در هر حوزه اهداف و سیاستهای اجرایی مشخص و به طور هماهنگ تهیه شود.

۸ - ۹ - مسئولیتها و اختیارات سازمانها، نهادها و بخشهای مختلف در نظام افتا به روشنی تبیین شود.

۸ - ۱۰ - در استقرار نظام افتا، به اصل مسئولیت‌پذیری و انعطاف در برنامه‌ها توجه کافی مبذول شود.

۸ - ۱۱ - از ایجاد هرگونه سازمان غیرضرور و موازی پرهیز و وظایف از طریق سازمانهای موجود، یا با ایجاد تغییرات در شرح وظایف آنها به انجام برسد.

۸ - ۱۲ - در انجام کلیه مراحل شکل‌گیری نظام افتا، تکیه‌ی اصلی بر استفاده از نیروهای متخصص داخلی و سازمانها و نهادهای موجود در کشور باشد و مطالعات کافی درباره تجربه‌ی سایر کشورها، با نگاه به داخل به انجام برسد.

۹- ترتیبات اجرایی

به منظور تحقق چشم‌انداز و اهداف این سند، وظایف و تکالیف وزارتخانه ها، سازمانها و دستگاههای مختلف به شرح ذیل ابلاغ می‌گردد:

۹-۱- دبیرخانه مسئولیت نظارت و پیگیری کلان اجرای مفاد این سند و تهیه آیین نامه‌های مرتبط با آن را برعهده دارد.

۹-۲- دستگاههای مجری موظفند با همکاری دستگاههای همکار آیین نامه‌ی اجرایی جزئیات وظایف و مسئولیتهای خود، دستگاههای همکار و دستگاههای مرتبط را برای اجرای هر یک از اقدامات تهیه و برای تصویب از طریق دبیرخانه به کمیسیون ارایه نمایند.

۹-۳- معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور موظف است با همکاری دبیرخانه و ملحوظ نمودن بند ۸ - ۱۱ نسبت به ایجاد و یا توسعه‌ی ساختارهای سازمانی مورد نیاز در دستگاهها اقدام نماید.

۹-۴- دستگاههای مجری وظیفه‌ی مطالعات اولیه، تهیه‌ی پیشنهاد پروژه‌ی هر اقدام و تمهید مقدمات لازم برای استقرار نظامها را برعهده دارند و باید نتایج عملکرد خود را به دبیرخانه کمیسیون ارایه نمایند.

۹-۵ - کلیه دستگاههایی که در بخش اقدامات به عنوان مجری معرفی شده‌اند، موظفند طرحها و برنامه‌های بخشی و یا فرابخشی مورد نیاز مطابق با سند حاضر را حداکثر تا پایان آذرماه سال ۱۳۸۷ تهیه و پس از

تأیید دبیرخانه به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ارائه نمایند و با همکاری آن معاونت مراحل تصویب، تخصیص بودجه و اجرای آنها را طی نمایند.

۶-۹ - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است به منظور تهیه طرحها و برنامه ها و تمهید مقدمات مورد نیاز برای تحقق هر یک از اقدامات در دستگاهها ، اعتبارات لازم را در بودجه سنواتی (ردیف مستقل) به صورت متمرکز به دبیرخانه تخصیص دهد تا با همکاری آن معاونت بین دستگاهها توزیع شود.

۷-۹ - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور با همکاری دبیرخانه موظف است نسبت به بررسی طرحها و برنامه های بخشی و فرابخشی، تخصیص بودجه مورد نیاز برای سالهای بعد هر یک از اقدامات پیش بینی شده در این سند اقدام نماید.

۸ - ۹ - کلیه دستگاههایی که در بخش اقدامات، به عنوان همکار معرفی شده اند، مسئولیت همکاری کامل با دستگاههای مجری در راستای تهیه طرحها، برنامهها و اجرای اقدامات را برعهده دارند.

۹ - ۹ - دستگاههای مجری هر یک از اقدامهای پیش بینی شده در بند (۷) این سند موظفند پیش نویس قوانین و مقررات مورد نیاز برای اقدامات مربوطه را تهیه و با هماهنگی دبیرخانه نسبت به ارائه آن به مراجع ذیصلاح جهت تصویب اقدام نمایند.

۹-۱۰ - مجریان ملاحظات پدافند غیرعامل را در اقدامات موضوع این سند ملحوظ نمایند.

۹-۱۱ - این سند از تاریخ ابلاغ هر دو سال یکبار به پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات توسط دبیرخانه بازنگری و به تصویب کمیسیون می رسد.

معاون اول رییس جمهور - پرویز داودی

شماره انتشار: 18645

تاریخ ابلاغ:

موضوع:

نوع قانون: تصویب نامه

تاریخ تصویب: 1387/12/7

دستگاه اجرایی: وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات